

Η Συμβολή Του ΔΕΕ Στον Καθορισμό Της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Ατζέντας Στο Πεδίο Του Τουρισμού Μέσα Από Την Υπόθεση *Cali Apartments*

Μιλτιάδης Πελοποννήσιος, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Περίληψη

Το άρθρο εξετάζει το ρόλο του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) στη διαμόρφωση της πολιτικής ατζέντας της ΕΕ, εστιάζοντας στον τομέα του τουρισμού. Μέσω της ανάλυσης της υπόθεσης *Cali Apartments*, το άρθρο αναδεικνύει πώς το ΔΕΕ επηρεάζει τη χάραξη πολιτικής, ιδιαίτερα σε τομείς όπου η ΕΕ έχει περιορισμένες αρμοδιότητες. Η απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση αυτή οδήγησε σε νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες για τη ρύθμιση των πλατφορμών βραχυχρόνιας μίσθωσης, αναδεικνύοντας τη δυναμική του Δικαστηρίου ως διαμορφωτή πολιτικής. Το άρθρο υποστηρίζει ότι το ΔΕΕ λειτουργεί συμπληρωματικά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη χάραξη πολιτικής, ιδιαίτερα σε τομείς όπου τα άλλα θεσμικά όργανα διστάζουν να παρέμβουν. Τέλος, προτείνεται περαιτέρω έρευνα για την καλύτερη κατανόηση των ορίων αυτής της νέας δυναμικής του ΔΕΕ και των σχέσεων του με άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ στη διαμόρφωση πολιτικής.

Λέξεις Κλειδιά: Ευρωπαϊκή Ένωση, ΔΕΕ, πολιτική ατζέντα, τουρισμός.

Abstract

The article examines the role of the Court of Justice of the European Union (CJEU) in shaping the EU's policy agenda, focusing on the tourism sector. Through the analysis of the *Cali Apartments* case, the article highlights how the CJEU influences policymaking, particularly in areas where the EU has limited competences. The CJEU's decision in this case led to new legislative initiatives to regulate short-term rental platforms, underscoring the Court's influence as a policy shaper. The article argues that the CJEU operates in a complementary role to the European Commission in policymaking, especially in areas where other institutions hesitate to intervene. Finally, it suggests further research to better understand the limits of this new dynamic of the CJEU and its relationships with other EU institutions in shaping policy.

Keywords: European Union, CJEU, policy agenda, tourism

Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέχει την επίσημη ευθύνη για την πρόταση νομοθεσίας στα πλαίσια της ΕΕ με το μονοπώλιο πρωτοβουλίας (Άρθ. 17(2) ΣΕΕ). Αυτή ακριβώς η ανάθεση του ρόλου καθορισμού της ατζέντας, διαμορφώνει σημαντικά την πολιτική της ΕΕ ενώ η παραδοσιακή της δράση ως στοχευμένος ομορποτουνιστής (Cram, 1994) που διεκδικεί τη μεγιστοποίηση των αρμοδιοτήτων της (Majone, 1996), καθιστά την αποκλειστική της ευθύνη για τη σύνταξη προτάσεων πολιτικής, μοχλό για την εμβάθυνση της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (Pollack, 2003).

Μετά όμως από την υιοθέτηση της Συνθήκης της Λισαβόνας, αν και η Επιτροπή παραμένει κύριος παίχτης στη διαδικασία καθορισμού, νέες συνθήκες αμφισβητούν την παντοκρατορία της και δημιουργούνται ευκαιρίες που επιτρέπουν και σε άλλους θεσμικούς φορείς να συμμετέχουν στη διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής πολιτικής ατζέντας. Ο περιορισμός από τη Συνθήκη, της εφαρμογής διαδικασιών, που καθιστούσαν τις προτάσεις της Επιτροπής πιο εύκολο να υιοθετούνται αμετάβλητες από το να τροποποιηθούν, γεγονός που της έδινε δυνατότητα να καθορίζει την ατζέντα αποκλειστικά κοντά στις δικές της προτιμήσεις (Tsebelis & Garrett, 2000), οδηγεί σε μία νέα κατανομή εξουσίας καθορισμού της μεταξύ των θεσμικών οργάνων. (Deters & Falkner, 2021)

Παρά τη διαπιστωμένη αυτή νέα κατανομή, οι συνέπειες της δεν έχουν ερευνηθεί επαρκώς, ούτε ως προς την καλύτερη κατανόηση του μεγέθους εμπλοκής των φορέων που αναδύθηκαν ως νέοι καθοριστές της ατζέντας ούτε ως προς τις σχέσεις και τη νέα δυναμική μεταξύ αυτών και των υφιστάμενων. Το παρόν άρθρο επιχειρεί να συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση αυτών των πτυχών μελετώντας την δυναμική του ΔΕΕ ως καθοριστή και να εξηγήσει πως μπορεί να επηρεάσει τις πολιτικές αποφάσεις, σε έναν ιδιαίτερο πολιτικό τομέα, όπως είναι ο τουρισμός, μέσα από τη μελέτη περίπτωσης, τη νομολογία του ΔΕΕ, Ευρωπαϊκή πρωτογενή νομοθεσία και τη χρήση βιβλιογραφικής γνώσης για τον καθορισμό της ατζέντας.

Ο πολιτικός τομέας του τουρισμού, επιλέχθηκε ως πεδίο για δύο κυρίως λόγους. Αφενός, επειδή παρά την ιδιαίτερη σημασία του, αναφέρεται στις Συνθήκες για πρώτη φορά το 1992 και έπρεπε να περιμένουμε έως τη Συνθήκη της Λισαβόνας για να εισαχθεί ενότητα αφιερωμένη σε αυτόν, όπου σύμφωνα με το άρθρο 6 της ΣΛΕΕ αποτελεί ένα τομέα στον οποίο η Ένωση αποκτά υποστηρικτική αρμοδιότητα με δυνατότητα να συμπληρώνει, να υποστηρίζει και να συντονίζει δράσεις των κρατών μελών αλλά όχι να εναρμονίζει την νομοθεσία τους σε μία κοινή τουριστική πολιτική και αφετέρου λόγω του ότι η προσκόλληση σε ένα παγιωμένο για χρόνια αναπτυξιακό μοντέλο, δημιουργεί συχνά αγκυλώσεις ως προς την δράση των θεσμικών οργάνων λόγω πιθανών συγκρούσεων με κεκτημένα σε άλλους τομείς πολιτικής.

Μελέτη περίπτωσης- Cali Apartments SCI and HX v Procureur general près la cour d'appel de Paris and Ville de Paris

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-724/18 και C-727/18, ο δικαστής ασφαλιστικών μέτρων του πολυμελούς πρωτοδικείου Παρισιών, μετά από αίτημα του Εισαγγελέα του ίδιου δικαστηρίου

© Επιθεώρηση Δημόσιας Διοίκησης, 2025

Πελοποννήσιος, Μ. (2025). Η Συμβολή Του ΔΕΕ Στον Καθορισμό Της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Ατζέντας Στο Πεδίο Του Τουρισμού Μέσα Από Την Υπόθεση Cali Apartments. 5(1), 97-104.

<https://www.lawjournals.unic.ac.cy/index.php/pareview>

Τεύχος 5, Αρ. 1.

,βασισμένο στον κώδικα κατασκευών και κατοικιών, υποχρεώνει τις Cali apartments και ΗΧ, ιδιοκτήτριες αμφότερες γκαρσονιέρας που προσφερόταν προς βραχυχρόνια μίσθωση σε περιστασιακή πελατεία στο Παρίσι μέσω ιστοσελίδας, στην καταβολή χρηματικών προστίμων ενώ παράλληλα διατάζει την επαναφορά των επίμαχων ακινήτων σε χρήση κατοικίας.

Στη δίκη εκουσίως παρεμβαίνει και ο Δήμος Παρισίων. Η Cali apartments και η ΗΧ από το Εφετείο στο οποίο προσέφυγαν, βρίσκονται πάλι υπόχρεες να καταβάλουν χρηματικά πρόστιμα στον Δήμο και να επιστρέψουν τα ακίνητα σε χρήση κατοικίας με επακόλουθο να ασκούν αναίρεση κατά των αποφάσεων, ισχυριζόμενες πως παραβιάζεται η αρχή της υπεροχής του Ενωσιακού δικαίου. Το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο αναστέλλει την διαδικασία και υποβάλλει προδικαστικά ερωτήματα στο ΔΕΕ αναφορικά με την υπόθεση.

Η ελευθερία εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών

Η ελευθερία εγκατάστασης και η ελευθερία παροχής υπηρεσιών περιλαμβάνονται στην ΣΛΕΕ στο 2^ο (άρθρα 49-55) και 3^ο (άρθρα 56-42) αντίστοιχα κεφάλαιο του IV τίτλου. Η ελευθερία εγκατάστασης επιβάλλει την άρση των περιορισμών προς όφελος του δικαιώματος φυσικών προσώπων και εταιρειών έτσι ώστε να μπορούν να επιδιώκουν οικονομική δραστηριότητα με τη μόνιμη και σταθερή εγκατάστασή τους σε άλλο κράτος μέλος, για αόριστο χρόνο και εγγυάται την πρόσβαση σε μη μισθωτές δραστηριότητες και την άσκησή τους με τις ίδιες προϋποθέσεις που καθορίζεται από την εκάστοτε εγχώρια νομοθεσία για τους ημεδαπούς.

Η ελευθερία παροχής υπηρεσιών στοχεύει στο να επιβληθεί η άρση περιορισμών ως προς την παροχή υπηρεσιών στο εσωτερικό της Ένωσης αρκεί οι υπηρεσίες να παρέχονται σε πολίτες κράτους μέλους, σε άλλο κράτος μέλος και ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασης του παρόχου ή του αποδέκτη της υπηρεσίας. Στα πλαίσια της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών περιλαμβάνεται και το δικαίωμα του αποδέκτη να μπορεί να μεταβεί σε άλλο κράτος για να γίνει αποδέκτης υπηρεσιών. Η ελευθερία παροχής υπηρεσιών έχει το χαρακτηριστικό της ευκαιριακής, παροδικής άσκησης οικονομικής δραστηριότητας.

Οι δύο αυτές ελευθερίες, παρά τις διαφορές που παρουσιάζουν, αναφέρονται και οι δύο σε οικονομική δραστηριότητα χωρίς τις προϋποθέσεις της ιθαγένειας και μπορούν να θεωρηθούν και συμπληρωματικές η μία προς την άλλη. Οι διατάξεις τους έχουν θεωρηθεί άμεσου αποτελέσματος και μπορούν να επικληθούν από τους πολίτες στα εθνικά δικαστήρια (Κοτσίρης, 2018).

Περιορισμοί ελευθερίας εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών

Από την διάταξη του άρθρου 51 προβλέπεται η εξαίρεση από την εφαρμογή δραστηριοτήτων που σχετίζονται ακόμα και περιστασιακά με την άσκηση δημόσιας εξουσίας και η εξαίρεση αυτή πρέπει να εξετάζεται σε σχέση με κάθε κράτος μέλος και τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που σχετίζονται με την οργάνωση και άσκηση των επαγγελματιών. Παράλληλα το άρθρο 51 δίνει τη δυνατότητα στο Συμβούλιο και το Ευρωκοινοβούλιο μέσα από τη νομοθετική διαδικασία και την έκδοση κανονιστικής

Τεύχος 5, Αρ. 1.

πράξης να αναγνωρίζει κάποιες δραστηριότητες ως άσκηση δημόσιας εξουσίας ακόμα και αν σε κάποια κράτη μέλη δεν έχουν τέτοια φύση.

Αναφορικά με την παροχή υπηρεσιών, αν και η ΣΛΕΕ στοχεύει στην κατάργηση των περιορισμών και των διακρίσεων, δεν αποκλείεται πλήρως η επιβολή περιορισμών και εμποδίων αρκεί να συντρέχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις που να προκύπτουν από επιτακτικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος και τους οποίους το κράτος μέλος που τους επιβάλλει οφείλει να αποδείξει (Κοτσίρης, 2018).

Το νομικό πλαίσιο

Το νομικό πλαίσιο το οποίο λαμβάνει υπόψη το ΔΕΕ, ως προς το επίπεδο του Ευρωπαϊκού Δικαίου, διαμορφώνεται από τα όσα αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 1, 7, 9, 27, 33, 59 και 60 της οδηγίας 2006/123 σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά και τα άρθρα 1 παρ. 2, 2, 4, 9, 10 παρ. 1 παρ. 2 κ παρ. 7, 13, 14 και 17 της ίδιας οδηγίας και από πλευράς Γαλλικού Δικαίου από τον Τουριστικό Κώδικα (άρθρο L.324-1-1), τον Κώδικα Αστικών Κατασκευών (άρθρο L.631-7 και L.651-2), τον Γενικό Κώδικα Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (άρθρο L2121-25) και τη δημοτική κανονιστική πράξη του Δήμου Παρισίων σχετικά με τις προϋποθέσεις χορηγήσεως άδειας για αλλαγή χρήσης οικιακών ακινήτων και τον καθορισμό σχετικών αντισταθμιστικών μέτρων (ΔΕΕ, 2020)

Η απόφαση του ΔΕΕ

Το ΔΕΕ αποφάνθηκε πως σύμφωνα με τα άρθρα 1 κ 2 της οδηγίας 2006/123 σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά, η οδηγία έχει εφαρμογή επί ρυθμίσεως κράτους μέλους η οποία αφορά δραστηριότητες κατ' επανάληψη βραχυχρόνιας μίσθωσης έναντι αμοιβής επιπλωμένων οικιακών ακινήτων σε περιστασιακή πελατεία που δεν εγκαθιστά σε αυτά κατοικία και οι οποίες δραστηριότητες ασκούνται τόσο κατ' επάγγελμα όσο και εκτός πλαισίου επαγγελματικής δραστηριότητας.

Εθνική ρύθμιση που εξαρτά την άσκηση ορισμένων δραστηριοτήτων εκμίσθωσης ακινήτων εμπίπτει στο σύστημα χορήγησης άδειας κατά το σημείο 6 του άρθρου 4 της οδηγίας 2006/123. Το άρθρο 9 παρ. 1 και στοιχεία β κ γ της ίδιας οδηγίας έχει την έννοια πως εθνική ρύθμιση για λόγους διασφάλισης επαρκούς προσφοράς ακινήτων για μακροχρόνια μίσθωση σε προσιτές τιμές προβλέπεται και πως υπηρεσίες βραχυχρόνιας μίσθωσης σε περιοδική πελατεία υπόκεινται σε σύστημα χορήγησης άδειας σε ορισμένους δήμους που η ανοδική πίεση στα μισθώματα είναι ισχυρή, δικαιολογείται από επιτακτικό λόγο καταπολέμησης του προβλήματος ανεπάρκειας οικημάτων και τελεί σε αναλογία με τον επιδιωκόμενο σκοπό εφόσον δεν μπορεί να επιτευχθεί με λιγότερα περιοριστικά μέτρα.

Τέλος πως το άρθρο 10 της 2006/123 δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση που θεσπίζει σύστημα που να εξαρτά από προηγούμενη άδεια άσκηση ορισμένων δραστηριοτήτων εκμίσθωσης και οι τοπικές αρχές έχουν την δυνατότητα κ την εξουσία στα πλαίσια της ρύθμισης πάντα να ορίζουν τις προϋποθέσεις χορήγησης αυτών των αδειών υπό το πρίσμα κοινωνικών αναμίξεων και λαμβάνοντας

Τεύχος 5, Αρ. 1.

πάντα υπόψη τα τοπικά χαρακτηριστικά και ανάγκες ώστε να μην επιταθεί η ανεπάρκεια στέγης ενώ στην ανάγκη δύνανται ως αντισταθμιστικά μέτρα να μετατρέψουν ακίνητα με διαφορετική χρήση σε κατοικίες σύμφωνα πάντα στα όρια των διατάξεων και με διαφανείς και προσβάσιμους όρους .

Συζήτηση και συμπεράσματα

Συνοψίζοντας τα όσα είδαμε έως τώρα , τα κύρια ζητήματα που απασχόλησαν το Δικαστήριο ,είχαν να κάνουν με την ελεύθερη εγκατάσταση και ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και την δυνατότητα επιβολής περιορισμών από κράτος μέλος με αφορμή τα περιστατικά βραχυχρόνιας μίσθωσης . Το ΔΕΕ ,αν και δεν αμφισβητεί πως οι δύο ελευθερίες ,απαιτούν άρση περιορισμών αναγνωρίζει πως είναι δυνατή και δικαιολογημένη η εφαρμογή εμποδίων, όπως η εξάρτηση από άδειες, κάτω από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, την ευθύνη για την απόδειξη των οποίων φέρει το κράτος μέλος, αρκεί να εφαρμόζονται αδιακρίτως, να αιτιολογούνται από επιτακτικούς λόγους και για προάσπιση του γενικού συμφέροντος , να μπορούν να επιτύχουν τους στόχους τους και να είναι μέτρα ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν χωρίς να ξεπερνούν τα αναγκαία όρια.

Γενικά οι θέσεις του Δικαστηρίου κινήθηκαν ερμηνεύοντας τα άρθρα 1,2,9 και 15 της οδηγίας 2006/123/ΕΚ του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου σχετικά με τις υπηρεσίες στην Εσωτερική αγορά δίνοντας έμφαση στα ζητήματα της ελεύθερης εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών καθώς και στην δυνατότητα επιβολής περιορισμών. Ειδικότερα με την απόφαση αναφορικά με τον τομέα της βραχυχρόνιας μίσθωσης δίνει την δυνατότητα στα κράτη μέλη να επιβάλουν περιορισμούς για λόγους δημοσίου συμφέροντος και ευθυγραμμισμένους με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία μάλιστα , επιτρέποντας τους να επιτηρήσουν μία νέα ανερχόμενη αγορά που έως τότε λειτουργούσε χωρίς ιδιαίτερες ρυθμίσεις .

Αν και τα όρια της εξουσίας του ΔΕΕ, στη διαμόρφωση πολιτικής αποτελούν ένα διαρκές θέμα συζήτησης , κανένας δεν μπορεί να αμφισβητήσει τη σημαντική συμβολή του σε αυτή τη διαδικασία. Μέσα από την διαδικασία του δικαστικού ελέγχου των πράξεων αποτελεί έναν σημαντικό παίχτη αρνησικυρίας (βλ. Τσεμπελής,2008). Παράλληλα όμως με τη δυνατότητα να προστατεύει ή να προκαλεί την αλλαγή του status quo με την ακύρωση ή και κατάργηση νομοθετικών πράξεων , ασκεί μία ισχυρή ,αν και έμμεση και λιγότερο εμφανή, επιρροή στη χάραξη της πολιτικής ατζέντας.

Σίγουρα αποτελεί έναν ισχυρό προστάτη του status quo ,ειδικά αν αναλογιστούμε πως το Ευρωπαϊκό πρωτογενές δίκαιο περιλαμβάνει πολύ συγκεκριμένες διατάξεις (Grimm,2015), κάτι που καθιστά δύσκολο να κλονιστεί από πολιτικές προτάσεις οι οποίες δεν είναι επαρκώς ανθεκτικές σε νομικές προκλήσεις. Η αρχική ερμηνεία των ελευθεριών της αγοράς ,ως προς την απαγόρευση περιορισμών στην επιδίωξη των στόχων τους ,περιορίζει σημαντικά τη δυνατότητα ρυθμιστικών αυτονομήσεων. Η καθιέρωση δε της υπεροχής και του άμεσου αποτελέσματος του Ευρωπαϊκού δικαίου , δεν επηρεάζει μόνο τις εθνικές ατζέντες ,περιορίζοντας τις πολιτικές επιλογές λόγω των δικαστικών ορίων, αλλά επεκτείνεται και σε υπερεθνικό επίπεδο όπου η νομολογία του ΔΕΕ δεν μπορεί εύκολα να ανατραπεί κατά την νομοθετική διαδικασία της Ένωσης (Deters & Falkner, 2021).

Τεύχος 5, Αρ. 1.

Μέσα από τις ίδιες όμως διαδικασίες ,βλέπουμε πως το ΔΕΕ ,δεν μένει μόνο στο ρόλο του προστάτη ,αλλά αποκτά την ικανότητα να διαμορφώνει ενεργά την πολιτική ατζέντα με την προώθηση πολιτικών αποφάσεων .Η μελέτη περίπτωσης ,δείχνει πως το δικαστήριο με την κρίση του ανοίγει το δρόμο για την υιοθέτηση πολιτικών που μπορούν να ρυθμίσουν μία ως τότε ,σχεδόν ανεξέλεγκτη δραστηριότητα ,η οποία δημιουργούσε προβλήματα στις τοπικές κοινωνίες των κρατών μελών.

Μέσα από τον επαναπροσδιορισμό που μπορεί να επιφέρει στο status quo με τις αποφάσεις του, το ΔΕΕ κατορθώνει να καθορίζει τις προτιμήσεις για αλλαγή πολιτικής ακόμα και αναγκάζοντας τα νομοθετικά όργανα και τα κράτη μέλη να ασχολούνται με συγκεκριμένα ζητήματα ,είτε μέσα από νομοθετική κωδικοποίηση είτε με την υπέρβαση της τελευταίας του νομολογίας.

Η απόφαση στην υπόθεση *Cali Apartments* ανέδειξε κενά σχετικά με τις πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης, οδηγώντας την ΕΕ να προτείνει νομοθεσία που στοχεύει στην εναρμόνιση της ανταλλαγής δεδομένων, την υποστήριξη των τοπικών ρυθμίσεων και τη διασφάλιση μιας ισορροπημένης προσέγγισης ανάμεσα στα συμφέροντα των παρόχων πλατφορμών μίσθωσης και των τοπικών κοινοτήτων. Η κανονιστική απάντηση, αντιπροσωπεύει μια προσπάθεια της Ένωσης, να διαχειριστεί τις επιπτώσεις των βραχυχρόνιων μισθώσεων, οι οποίες έχουν συνέπειες για τη διαθεσιμότητα στέγης, τον τουρισμό και τη βιωσιμότητα των προορισμών.

Το 2022, η Επιτροπή πρότεινε νέο κανονισμό που στοχεύει συγκεκριμένα τις πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης. Η πρόταση στοχεύει στην τυποποίηση των απαιτήσεων για ανταλλαγή δεδομένων σε όλη την ΕΕ, απαιτώντας από τις πλατφόρμες να αναφέρουν δεδομένα σχετικά με τον αριθμό των διανυκτερεύσεων και των φιλοξενούμενων σε τοπικές αρχές. Αυτή η διάταξη αποσκοπεί στη βελτίωση της διαφάνειας, επιτρέποντας στις πόλεις και στους δήμους να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τις πολιτικές στέγασης και τη διαχείριση των αστικών περιοχών.

Η νομοθεσία για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες(DSA), που εγκρίθηκε το 2022, περιλαμβάνει διατάξεις που επηρεάζουν τις διαδικτυακές πλατφόρμες μίσθωσης. Παρόλο που δεν εστιάζει αποκλειστικά στις βραχυχρόνιες μισθώσεις, η DSA ρυθμίζει τις ενδιάμεσες διαδικτυακές υπηρεσίες και επιβάλλει υποχρεώσεις στις πλατφόρμες να μετριάσουν το περιεχόμενο και να γνωστοποιούν πληροφορίες, επηρεάζοντας έμμεσα τις πλατφόρμες μίσθωσης. Για παράδειγμα, η DSA επιβάλλει διαφάνεια στους αλγόριθμους των πλατφορμών, διευκολύνοντας την πρόσβαση στις μισθώσεις και επιτρέποντας στις αρχές να επιβάλλουν συμμόρφωση με τους τοπικούς κανόνες πιο αποτελεσματικά.

Επιπροσθέτως, η απόφαση του ΔΕΕ, ανέδειξε την ανάγκη για συνέπεια μεταξύ των κρατών μελών , καθώς οι διαφορετικοί τοπικοί κανονισμοί θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε κατακερματισμένες πολιτικές, δημιουργώντας προκλήσεις συμμόρφωσης για τις πλατφόρμες που λειτουργούν διασυνοριακά. Οι πρωτοβουλίες επιδιώκουν επομένως να υποστηρίξουν τις τοπικές ρυθμίσεις, ενώ παράλληλα καθιερώνουν ενιαίους κανόνες , όπως κοινά συστήματα εγγραφής, που καθιστούν ευκολότερη τη συμμόρφωση των πλατφορμών με τους τοπικούς κανόνες ομοιόμορφα σε ολόκληρη την ΕΕ.

Τεύχος 5, Αρ. 1.

Βλέπουμε λοιπόν, πως το ΔΕΕ δεν είναι μόνο ένας δυναμικός παίχτης στην οριοθέτηση της ατζέντας σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά σε πολιτικούς τομείς, όπως ο τουρισμός, όπου οι αρμοδιότητες της Ένωσης δεν είναι αποκλειστικές και η Επιτροπή και το Κοινοβούλιο αδυνατούν ή διστάζουν να παρέμβουν υπό το φόβο της σύγκρουσης με παγιωμένα παραδείγματα και Ευρωπαϊκή νομοθεσία, ειδικά στους τομείς της ενιαίας αγοράς και του ανταγωνισμού, αποκτά ηγετική θέση στον καθορισμό της.

Η συμβολή του στην ευρωπαϊκή τουριστική πολιτική ατζέντα είναι καταλυτική για τη διαμόρφωση ενός ισορροπημένου και βιώσιμου πλαισίου. Οι αποφάσεις του καθοδηγούν τα κράτη μέλη και τις τοπικές αρχές στο να αναπτύξουν πολιτικές που εξυπηρετούν τα οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα του τουρισμού, προστατεύοντας παράλληλα τους καταναλωτές και τις τοπικές κοινότητες. Η συμβολή του μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα πολύτιμη στην αντιμετώπιση σύγχρονων προβληματισμών μετά και την εισαγωγή νέων εννοιών, όπως ο υπερτουρισμός, που έρχονται να ταραξούν, τα σχεδόν λιμνάζοντα για δεκαετίες, νερά της συζήτησης γύρω από την Ευρωπαϊκή τουριστική πολιτική.

Αναφορικά με τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ της παραδοσιακά ισχυρής, Επιτροπής και του ΔΕΕ, στο πεδίο χάραξης πολιτικής, τουλάχιστον στον τομέα του τουρισμού, δεν φαίνεται να υπάρχει ανταγωνιστική στάση, αλλά περισσότερο συνεργατική, καθώς μέσα από τη συμβολή του Δικαστηρίου και εκείνη κατορθώνει να προσαρμοστεί και να ενισχύσει τη δυναμική της διευρύνοντας τη δράση της σε τομείς που χωρίς τη δική του συμβολή δεν θα μπορούσε εύκολα να εισέλθει. Σίγουρα όμως, οι διαδραστικές αυτές σχέσεις μέσα σε ένα σύνθετο και ανταγωνιστικό περιβάλλον, δεν είναι τόσο εύκολο να οριοθετηθούν και μεγαλύτερη έρευνα η οποία θα επεκτείνεται και σε άλλα πεδία πολιτικής θα μπορούσε να μας δώσει καλύτερα συμπεράσματα.

Βιβλιογραφία

- Court of Justice of the European Union. (2020). *Cali Apartments v. Procureur général près la cour d'appel de Paris*. Case C-724/18, ECLI:EU:C:2020:534
- Cram, L. (1994). The European Commission as a multi-organization: Social policy and IT policy in the EU. *Journal of European Public Policy*, 1(2)
- Deters, H., & Falkner, G. (2021). Remapping the European agenda-setting landscape. *Public Administration*, 99(2), 250-267
- European Commission. (2022). Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on a single market for digital services (Digital Services Act) and amending Directive 2000/31/EC. COM (2020) 825 final
- European Parliament & Council of the European Union. (2022). Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a single market for digital services (Digital Services Act) and amending Directive 2000/31/EC. *Official Journal of the European Union*, L 277, 1–104
- Ευρωπαϊκή Ένωση. (2012). Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C 326, 47-390.
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2006). Οδηγία 2006/123/ΕΚ σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά. Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L 376, 36-68.
- Grimm, D. (2015) The democratic costs of constitutionalisation: the European case. *European Law Journal*, 21, 460–473
- Κοτσίρης Λ. (2018), *Ευρωπαϊκό Εμπορικό Δίκαιο*, Εκδόσεις Σάκκουλα
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (2006). Οδηγία 2006/123/ΕΚ σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά. Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L 376, 36-68
- Majone, G. (1996). The European Commission as regulator. In G. Majone (Ed.), *Regulating Europe* (pp. 61–79). London: Routledge
- Pollack, M. A. (2003). *The engines of European integration: Delegation, agency, and agenda setting in the EU*. Oxford: Oxford University Press.
- Tsebelis, G., & Garrett, G. (2000). Legislative politics in the European Union. *European Union Politics*, 1(1), 9–36
- Tsebelis, G. (2008). *Veto players: How political institutions work*. Princeton University Press